

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Cob/49/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814207191
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814207191.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivce Čelkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému R. C., nar. XX.X.XXXX, bytom W. V. XXX/X/XX, T. o zaplataenie zmenkovej sumy 270 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 1,40 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k.176Cb/6/2014-43 zo dňa 20. októbra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne **n e p r i p ú ť a .**

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplataenie zmenkovej sumy 270 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny v sume 1,40 eur a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Súd prvého stupňa uviedol, že mu bol doručený návrh žalobcu na uplatnenie pohľadávky na príslušnom tlačive podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval podľa článku 3, článku 19 a článku 25 bod 1 písm. a) Nariadenia č. 861/2007 a podľa článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I) v spojení s § 84 O.s.p. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu. Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 20.9.2010 žalovaný uzatvoril so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava formulárovú predtlačenu zmluvu o úvere č. 308000484, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 200 eur (ktoré v deň podpisu zmluvy aj prevzal), ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť zvýšený o poplatok 196 eur , spolu sa zaviazal vrátiť 396 eur v 12 mesačných splátkach po 33 eur počnúc dňom 22.10.2010. Vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru bolo uvedené, že na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z úverovej zmluvy vystavil dlžník ako vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie je vyplnená zmenková suma a dátum začatia úročenia zmenkovej sumy, pričom POHOTOVOST' s.r.o. ako remitent zmenky má právo uplatniť si celý svoj dlh vyplnením

ktorejkoľvek zmenky. Bolo dohodnuté, že zmenka bude vyplnená len vtedy, ak sa stane celý dlh splatný, pričom zmenková suma bude pozostávať zo všetkých dlžných súm a dátum úročenia sa vyplní tak, že ním bude deň, v ktorý sa stal splatný celý dlh. Druhá zmenka mala byť vyplnená len vtedy, ak sa prvá stratí alebo zničí, úrok z omeškania sa mal platiť vo výške podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka a v prípade porušenia povinnosti mal dlžník veriteľovi zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 312 eur. Práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. prevedené rubopisom na žalobcu.

Právnu vec posúdil súd prvého stupňa podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a zákona č. 129/2010 Z.z., zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ), čl. 5 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 1 písm. c/, čl. 5 ods. 2, čl. 19 Nariadenia č. 861/2007. Súd prvého stupňa ustálil, že zmluva o úvere je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou so znakmi spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Obč. zák. a v danom prípade sa jedná tiež o spotrebiteľský úver podľa zákona č. 258/2001 Z.z., za účinnosti ktorého bola zmluva o úvere uzavretá. Poukázal na to, že žalobca bol povinný v konaní preukázať, že ním predložená zmenka je vyplnená tak, že z nej vyplývajúci záväzok žalovaného zodpovedá záväzku zo zmluvy. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. a žalovaným nevyplývalo, že by bol dohodnutý v tomto konaní uplatnený a v zmenke uvedený úrok vo výške 0,25 % denne. Dal do pozornosti § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého pri spotrebiteľských vzťahoch sa prostredníctvom zmienek môžu vymáhať spotrebiteľské dlhy len v takom rozsahu zmenky, v akom rozsahu je dlh podľa spotrebiteľskej zmluvy. Takýto výklad je v súlade aj so záverom Vrchného súdu v Prahe v konaní sp.zn. 9Cmo/122/2013, podľa ktorého pre rozpor so zákonom podľa § 39 Obč. zák. je neplatná zmenková dohoda, na základe ktorej podpísal v prospech podnikateľa zmenku na rad spotrebiteľ, ktorá súvisela so spotrebiteľským úverom. Tiež uviedol, že táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmenky, no zakladá dôvodnú obranu proti povinnosti zaplatiť zmenku remitentovi. Touto problematikou v prospech spotrebiteľa sa zaoberá aj nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.7.2013. V závere zdôraznil, že žalobca nepreukázal, že ním predložená zmenka je vyplnená tak, že z nej vyplývajúci záväzok žalovaného zodpovedá záväzku žalovaného zo zmluvy. Rozhodnutie

o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobcovi ako neúspešnému účastníkovi konania súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal a žalovanému nemohla byť priznaná, pretože si náhradu trov konania neuplatnil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní uviedol, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním a rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, a to čl. 4, 5 a 7 Nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť, je záväzné vo všetkých svojich častiach a je priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalovaný nedoručil súdu žiadnu odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 tohto Nariadenia. Poukázal na to, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaný dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie bez účasti účastníkov konania a tak svojvoľne rozšíril rozsah vykonaných dôkazov, dokazovanie vykonal nezákonným spôsobom a najmä, neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, či navrhnúť ďalšie dokazovanie. Podľa § 120 O.s.p. je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. Žalovaný voči forme a obsahu zmenky nenamietal. Podľa názoru žalobcu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však

tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, pohľadávku žalobcu nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovaného dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca v odvolaní tvrdil, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol. Potreby vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka ako listinný cenný papier inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd prvého stupňa považoval za nesporné to, že žalovaný a spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzavreli zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzavrel zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto údaje však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Tieto údaje súd prvého stupňa vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Také skutočnosti nemožno považovať za nesporné, k týmto skutočnostiam sa účastníci nevyjadrili. Žalobca poukázal na to, že súd pri odôvodnení vychádzal len zo zaužitej praxe súdu v iných právne a skutkovo obdobných veciach, čím došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a k odňatiu možnosti konať pred súdom. Podľa názoru žalobcu nikto v konaní netvrdil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukázal. S poukazom na zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch žalobca uviedol, že tento zákon pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka, pri ktorej bola limitovaná len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka mohla byť používaná aj v prostredí spotrebiteľských úverov. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a neprijateľnou zmluvnou podmienkou v prípade spotrebiteľa, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie zmienok. V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.8.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 5.9.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Písomným podaním zo dňa 21.12.2015, ktoré bolo Okresnému súdu Trenčín doručené dňa 22.12.2015 a Krajskému súdu v Trenčíne preposlané, žalobca vzal čiastočne žalobu späť, a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, čím žalobca žiada priznať len zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne.

Žalovaný na výzvu súdu zo dňa 14.2.2016, ktorá mu bola doručená dňa 16.2.2016, aby sa vyjadril, či súhlasí s čiastočným späťvzatím, reagoval tak, že so späťvzatím nesúhlasí.

Podľa § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Vzhľadom na to, že žalovaný s čiastočným späťvzatím žaloby nesúhlasil, odvolací súd čiastočné späťvzatie žaloby nepripustil.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanému ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa podrobne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberal, či v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo postupom súdu k procesným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. iným vadám konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody posudzoval odvolací súd podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Žalobcom namietaná vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto odvolací súd posudzoval či postupom súdu prvého stupňa nebola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovaného námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotu sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplata zmenkovej sumy 270 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne zo sumy 420 eur od 27.1.2011 do 15.2.2013, čo predstavuje sumu 882 eur, zo sumy 400 eur od 16.5.2013 do 10.6.2013 čo predstavuje sumu 26 eur, zo sumy 380 eur od 11.6.2013 do 10.7.2013, čo predstavuje sumu 28,50 eur, zo sumy 360 eur od 11.7.2013 do 12.8.2013, čo predstavuje sumu 29,70 eur, zo sumy 340 eur od 13.8.2013 do 11.9.2013, čo predstavuje sumu 25 eur, zo sumy 320 eur od 12.9.2013 do 10.10.2013, čo predstavuje sumu 23,20 eur, zo sumy 300 eur od 11.10.2013 do 10.12.2013, čo predstavuje sumu 45,75 eur, zo sumy 280 eur od 11.12.2013 do 18.12.2014, čo predstavuje sumu 49 eur, zo sumy 275 eur od 19.2.2014 do 10.3.2014, čo predstavuje sumu 13,75 eur, zo sumy 270 eur od 11.3.2014 do zaplata, 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 420 eur od 12.4.2011 do 15.5.2013, čo predstavuje sumu 52,89 eur, zo sumy 400 eur od 16.5.2013 do 10.6.2013 čo predstavuje sumu 1,71 eur, zo sumy 380 eur od 11.6.2013 do 10.7.2013, čo predstavuje sumu 1,87 eur, zo sumy 360 eur od 11.7.2013 do 12.8.2013, čo predstavuje sumu 1,95 eur, zo sumy 340 eur od

13.8.2013 do 11.9.2013, čo predstavuje sumu 1,68 eur, zo sumy 320 eur od 12.9.2013 do 10.10.2013, čo predstavuje sumu 1,53 eur, zo sumy 300 eur od 11.10.2013 do 10.12.2013, čo predstavuje sumu 3,01 eur, zo sumy 280 eur od 11.12.2013 do 18.12.2014, čo predstavuje sumu 3,22 eur, zo sumy 275 eur od 19.2.2014 do 10.3.2014, čo predstavuje sumu 0,90 eur a zo sumy 270 eur od 11.3.2014 do zaplattenia, zmenkovej odmeny 1,40 a náhrady trov konania.

Odvolačí súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa Občianskeho súdneho poriadku. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovaného tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C zaslal súd prvého stupňa žalovanému žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti prevzal žalovaný dňa 1.8.2014, na tieto nereagoval. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal účastníkom konania na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením. Podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. vykonal súd prvého stupňa predbežné právne posúdenie veci. Zároveň súd prvého stupňa zaslal právnenému zástupcovi žalobcu a žalovanému poučenie účastníka konania. Právny zástupca žalobcu prevzal tieto listiny dňa 22.9.2014 a žalovaný dňa 23.9.2014. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci s pojednávaním za prítomnosti právneho zástupcu žalobcu a žalovaného. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že nesúhlasí s vykonaním dokazovania exekučného spisu z dôvodu, že je to neprípustné podľa § 120 O.s.p., podľa ktorého ustanovenia predmetom dokazovania majú byť len skutočnosti tvrdené účastníkmi, a tento dôkaz nikto nenavrhol. Poukázal na to, že originál zmenky žalobcu súdu predložil a súd by mal návrhu vyhovieť, pretože žalobca uniesol dôkazné bremeno a súhlasil s tým, aby žalovaný mohol plniť aj v splátkach.

Žalovaný, ktorý bol prítomný na pojednávaní potvrdil, že od spoločnosti POHOTOVOŠŤ s.r.o. si požičal peniaze, ktoré potreboval na prácu v zahraničí, ktorá mu však nevyšla. Zdôraznil, že minimálne 3 roky mesačne spláca 5 eur a do pojednávania zaplatil minimálne 180 eur. Nesúhlasil so žalobou a uplatneným úrokom, ktorý je podľa neho neprimerane vysoký a splátky nestačia ani na platenie úroku. Žiadal súd, aby žalobu zamietol.

Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup vyplývajúci z § 120 O.s.p. a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. V nadväznosti na oznámenie súdu adresované účastníkom konania, že vykoná z vlastnej iniciatívy aj iné, než účastníkmi predložené dôkazy, sa toto poučenie javilo ako potrebné. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súd prvého stupňa musí splniť túto poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvého stupňa pripojil do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p. Citované zákonné ustanovenie dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOŠŤ s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 20.9.2010 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 308000484. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p., pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offo. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len „vydá rozsudok“, nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu, a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvého stupňa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offo zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmienek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o., si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvu o úvere.

Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základnú a významnú neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil súd prvého stupňa dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť domáhať sa zaplatenia neprimeranej vysokej sumy, 0,25 % úroku denne, ako sankcie spojené s neplnením záväzku. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky preniesol veriteľ povinnosť dôkazného bremena na spotrebiteľa (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.).

Odvolací súd považuje za potrebné v danej veci dodať, že zmluva o úvere je nielen zmluvou spotrebiteľskou, ale aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z., na vystavenie ktorej a na prijatie ktorej treba aplikovať § 4 ods. 6 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia mohol veriteľ zmenku vystavenú dlžníkom, ktorý mal v záväzkovom vzťahu postavenie spotrebiteľa, prijať

len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky (znenie od 1.1.2008 do 31.12.2010). V danom prípade spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. poskytla žalovanému úver vo výške 200 eur a po vyplnení zmenky (dohoda o vyplnení zmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok) sumou 420 eur a dátumu začiatku úročenia zmenkovej sumy zmenku rubopisom previedla na žalobcu. Odvolací súd konštatuje, že zmenka bola vyplnená vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa zákonné ustanovenie, pretože daný spotrebiteľský úver treba považovať pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere za úver poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov (absencia RPMN).

Odvolací súd, zhodne so súdom prvého stupňa, je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve ani zmenku vystavenú žalovaným prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvého stupňa za aplikácie § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu, ako aj u žalovaného. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu. Keďže žalovaný si v konaní náhradu trov neuplatnil, súd prvého stupňa žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešný žalovaný si právo na náhradu trov konania neuplatnil a preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.